

16. januar 2007

STOR OPJUSTERING AF INDUSTRIENS PRODUKTIVITET

De reviderede nationalregnskabstal (NR) for 3. kvartal 2006 peger samlet set på lidt lavere vækst i 2006 sammenlignet med den foreløbige opgørelse. De nye tal fra nationalregnskabet indeholder også en opsigtsvækkende revision af industriens produktivitetsvækst tilbage til 2003. Hvor de tidligere opgørelser viste en meget lav produktivitetsvækst i industrien på gennemsnitligt 1 pct. fra 2000-2005, viser de reviderede tal nu en gennemsnitlig årlig vækst på 2,6 pct. De nye tal afliver således en del bekymringer for dansk industri.

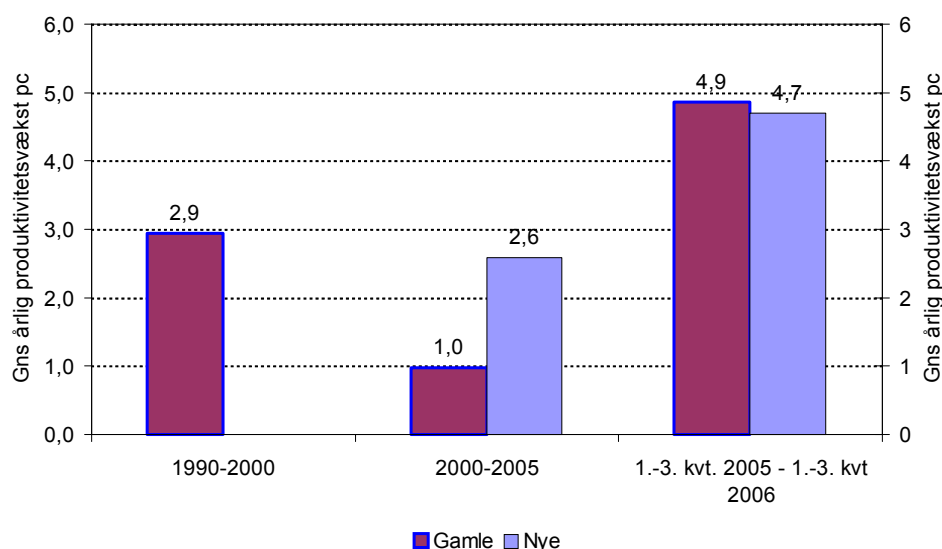
Opsigtsvækkende revision af industriens produktivitetsvækst

De reviderede nationalregnskabstal for 3. kvartal 2006 indeholder revisioner tilbage til 2003. Her er det især en opsigtsvækkende stor revision af industriens produktivitetsvækst, der springer i øjnene. Således er produktivitetsvæksten - opgjort som BVT i faste priser per beskæftiget - opjusteret i alle årene 2003, 2004 og 2005 – mest markant dog i 2004, hvor produktivitetsvæksten er opjusteret fra 0,7 pct. til hele 8,1 pct. (2000-priser). Kun ganske få gange tidligere inden for de seneste 40 år – fx i 1994 - har produktivitetsvæksten været højere¹. Danmarks Statistik oplyser, at revisionen er foretaget på baggrund af et bedre informationsgrundlag (indarbejdelse af regnskabsstatistikkerne). Figur 1 (nedenfor) viser industriens produktivitetsvækst ifølge nye og gamle oplysninger.

Som det fremgår af figur 1, viste den gamle opgørelse en markant nedgang i industriens produktivitetsvækst fra 2,9 pct. i gennemsnit fra 1990-2000 til kun 1,0 pct. i gennemsnit for perioden 2000-2005. Med de nye og reviderede tal er der kun en mindre nedgang i industriens produktivitetsvækst.

¹ I traditionelle 2000-priser er det kun i 1994, vi ser en højere produktivitetsvækst. Men når vi ser kædede 2000-priser, har produktivitetsvæksten også været højere i 1997 samt i 1967 og 1968.

Figur 1 Industriens produktivitets vækst – nye og gamle tal.

Anm.: Da det er ikke muligt at udskille industri fra råstofudvinding mv. i de foreløbige tal, er der i den gamle opgørelse i 2006 foretaget et skøn ud fra den overordnede udvikling. Tallene fra 1990-2000 er ikke revideret i den nye opgørelse.
Kilde: Danmarks Statistik og AErådet.

Den frygt, der - et eller andet sted - lå i de gamle tal for, at dansk industri havde tabt sin førerposition som produktivitets-vækst-førende, er dermed gjort til skamme. Industrien har med de nye tal igen markant højere produktivitetsvækst end fx de private serviceerhverv, hvorfor vi er tilbage til det traditionelle billede af erhvervenes produktivetsformåen. Samtidig giver de nye tal også langt bedre mening ift. den udvikling, der er set i industriens beskæftigelse. Det var med de gamle tal svært at forstå, at produktivitetsvæksten i perioden 2000-2005 var rekord lav på trods af, at beskæftigelsen inden for industrien i samme periode var faldet med mere end 56.000 personer. De nye tal reducerer således risikoen for nye negative tilpasninger i industriens beskæftigelse, idet der ikke længere er noget produktivitetseftersløb sammenlignet med perioden 1990-2000.

Tabel 1 (nedenfor) viser produktivitetsvæksten iht. den nye og gamle kvartalsvise opgørelse for økonomiens hovederhverv. Den sidste søjle viser de gennemsnitlige produktivitetsvækstrater fra 1990-2000, der ikke er revideret i den nye opgørelse. Den andensidste søjle viser de gennemsnitlige produktivitetsvækstrater iht. den gamle og den nye opgørelse i perioden 2000-2005, der indeholder revisioner. Den første søjle med tal viser produktivitetsvækstraterne i den kendte del af 2006, der også er revideret.

Tabel 1. Produktivitetsvækst på hovederhverv – bruttoværditilvæksten i 2000-priser per beskæftiget (sæsonkorrigeret) – gammel og ny opgørelse.

	1.-3. kv. 2005 1.-3. kv. 2006		Gns. 2000-2005		Gns. 1990-2000 (ikke rev.)
	---- årlig vækst i procent ----				
	Gl.	Ny	Gl.	Ny	Gl/Ny
Landbrug, råstofudv. mv.	-0,3	-3,7	2,6	3,0	9,1
Industri	4,9	4,7	1,0	2,6	2,9
Bygge og anlæg	-1,2	2,8	0,2	0,3	0,6
Private serviceerhverv	1,9	0,8	1,5	0,9	1,4
Offentlige og pers. tjenester	-0,3	-0,2	0,5	0,2	0,8
Samlede økonomi	1,5	1,1	1,1	1,0	1,9

Anm.: Da det er ikke muligt at udskille industri fra råstofudvinding mv. i de foreløbige tal, er der i den gamle opgørelse i 2006 foretaget et skøn ud fra den overordnede udvikling.

Kilde: Danmarks Statistik.

Tabel 1 viser også, at produktivitetsvæksten i de private serviceerhverv er nedjusteret i perioden 2000-2005 fra tidligere gennemsnitligt 1½ pct. til nu 0,9 pct. Hvor de tidligere tal viste en mindre opgearning af produktivitetsvæksten fra perioden 1990-2000 til 2000-2005, peger de nye tal på en nedgearning. Ser man dog alene på udviklingen de senere år herunder i 2006, peger tallene dog på en højere produktivitetsvækst indenfor de private serviceerhverv – end den gennemsnitlige produktivitetsvækst fra 1990-2000.

På overordnet plan er der ikke ændret nævneværdigt på produktivitetsvæksten med de nye tal. Der er (målt per beskæftiget) fortsat tale om en nedgang i produktivitetsvæksten fra gennemsnittet 1990-2000 til gennemsnittet fra 2000-2005. Nedgearningen gælder alle hovederhverv, men især landbrug, råstofudvinding, mv. samt de private serviceerhverv. I den statistikdækkede del af 2006 har den overordnede produktivitetsvækst ligget en anelse lavere end gennemsnittet (på 1,6 pct.) for de foregående 15 år.

Alt i alt betyder de reviderede tal, at vi ikke skal være så bekymrede for dansk konkurrenceevne. Selvom lønningerne vokser lidt hurtigere i Danmark så bliver det opvejet af en høj produktivitetsvækst. De særligt eksporttunge erhverv som industri og landbrug har således stadig i gennemsnit de højeste produktivitetsvækstrater.

For serviceerhvervene er det på mange områder langt sværere at opnå høj produktivitetsvækst (fx inden for områder, der har med personlige tjenester at gøre), men samtidig er det også svært at måle produktivitetsvæksten, fordi det er svært at sammenligne serviceydelserne over tid, herunder at adskille

hvor meget af en øgede pris, der modsvarer en bedre kvalitet på ydelsen. Men derudover har de private serviceerhverv faktisk de allerseneste år udvist produktivitetsvækstrater, der er i gennemsnit har ligget et godt stykke over gennemsnittet fra 1990'erne.

Det overordnede vækstbillede i 2006

BNP steg ifølge det *foreløbige* nationalregnskab med 0,7 pct. fra 2. kvartal til 3. kvartal 2006 sæsonkorrigeret opgjort ift. kædeindeks. Der var en uændret BNP-vækst opgjort i 2000-priser på 0,2 pct. Det viser tabel 2. Sammenlignet med de foreløbige tal for 3. kvartal 2006 er der kun revideret marginalt i den overordnede vækst (+0,1 pct.enhed for kædeindeks og -0,2 pct.enheder for 2000-priser). Det er fortsat sådan, at fremgangen det seneste kvartal kan forklares af en opbygning af lagre, en udvikling der også stod på i kvartalet før. Omvendt bidrog både privat forbrug og materielinvesteringerne negativt til væksten det seneste kvartal, mens bolig-, bygge- og anlægsinvesteringerne og udenrigshandlen bidrog positivt til væksten.

Tabel 2. Nationalregnskabstal og AErådets prognose

	2. kvartal 06 – 3. kvartal 06. SK sæsonkorrigeret		1.-3. kvartal 05 – 1.-3. kvartal 06. sæsonkorrigeret		2005-2006 AE okt. 06
	Kæde- indeks	2000 priser	Kæde- indeks	2000 priser	2000 priser
Pct.vis realvækst:					
Privat forbrug	-1,1	-1,9	3,3	3,4	4,1
Offentligt forbrug	0,5	0,6	0,5	0,7	1,0
Boliginvesteringer	4,3	4,5	7,8	8,1	9,0
Materielinvesteringer.....	-1,4	-2,4	15,7	15,4	13,0
Bygninger og anlæg ex. bolig.....	1,5	1,5	11,4	11,7	3,0
Lagerinv. (inkl. diskrepans mv.) ¹⁾ ..	0,7(0,5)	0,2(0,4)	0,3(0,2)	0,2(0,4)	0,1
Eksport	0,8	1,5	10,5	10,2	12,0
- varer	0,0	0,4	6,1	6,1	9,0
Import	0,7	0,7	14,5	14,7	15,9
- varer	-1,3	-1,3	14,2	14,2	16,5
BNP	0,7	0,0	3,2	3,1	3,1
1000 personer:					
Ændret beskæftigelse ²⁾	16		47		38
Ændret arbejdsstyrke ³⁾	8		13		5

Anm.: Kædeindeks angiver mængdemæssig udvikling opgjort i kædede værdier. 2000 priser angiver mængdemæssig udvikling i faste 2000-priser.

1) Bidrag til BNP-væksten. Diskrepans mv. sikrer, at komponenterne på forsyningsbalancen summer til BNP-væksten – også for kædeværdierne.

2) Ekskl. personer på orlov. AErådets prognose var baseret på ATRs opgørelse ind i 2006.

3) Defineret som summen af den registrerede ledighed og NR-beskæftigelsen.

Kilde: Danmarks Statistik og AErådets prognose fra oktober 2006.

Det er foretaget en række mindre revisioner af de enkelte poster, hvoraf kun skal nævnes vareeksporten, der nu har en uændret/svag vækst, hvor den tidligere opgørelse viste et vist fald. Samlet bidrager udenrigshandlen lidt mere positivt til væksten i 3. kvartal 2006 sammenholdt med de foreløbige tal.

Beskæftigelsesopgørelsen, der i det reviderede nationalregnskab er baseret på Arbejdstidsregnskabet (ATR), viser en beskæftigelsesfremgang på 16.000 personer det seneste kvartal (sæsonkorrigeret) – det er uændret sammenlignet med de foreløbige tal. Sammenlignet med udviklingen i arbejdsløsheden peger det på, at arbejdsstyrken er steget med næsten 8.000 personer det seneste kvartal.

Tabel 2 sammenholder også nationalregnskabstallene fra 1.-3. kvartal 2005 til 1.-3. kvartal 2006 med AErådets seneste prognose for 2006. Selvom der kun er revideret marginalt i væksten det seneste kvartal, er der også foretaget revisioner tilbage i tid (til og med 2003) og disse revisioner har ændret lidt på vækstbilledet.

De nye tal viser samlet en BNP-vækst på 3,1-3,2 pct., når 1.-3. kvartal 2006 sammenlignes med 1.-3. kvartal 2005. I det foreløbige tal var der en vækst over samme periode på 3,6-3,7 pct. Så revisionerne tegner altså et billede af dansk økonomi, der ikke har været helt så høj oppe i gear, om end væksten stadig er langt over ”normalen”.

Revisionen betyder, at væksten nu ligger på linje med det skønnede i vores oktoberprognose. Det dækker imidlertid over nogen forskel på de enkelte efterspørgselskomponenter, hvor især skal nævnes:

- Det private forbrug, det offentlige forbrug og boliginvesteringerne der viser en svagere fremgang.
- Materielinvesteringerne og ikke mindst de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer der vokser mere. Tallene for de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer er revideret kraftigt op fra slutningen af 2005 til og med 2. kvartal 2006.
- Væksten i importen og eksporten ligger lidt lavere og samlet er vækstbidraget fra udenrigshandlen lidt mere negativt de tre første kvartaler af 2006 sammenholdt med vores prognose for hele 2006.
- Beskæftigelsen er vokset noget kraftigere, hvilket især kan henføres til den positiv udvikling i arbejdsstyrken.

Alt i alt ligger de reviderede tal mere på linje med vores oktoberprognose for 2006, sammenlignet med de foreløbige tal.

Opbygningen af lagrene de seneste kvartaler kan betyde, at væksten bliver lav i 4. kvartal 2006. Men selvom det sker, får vi på det nuværende talgrundlag sandsynligvis en vækst i 2006 på omkring 3¼ pct. Det er på linje med det skønnede i vores oktoberprognose.

De positive tal for udviklingen på arbejdsmarkedet i 2006 har umiddelbart øget potentialet for væksten i 2007. Vi venter dog fortsat en nedgearing af dansk økonomi bl.a. som følge af en forventning om afmatning af boligmarkedet, og at udviklingen på arbejdsmarkedet i 2006 ikke kan gentages i 2007. Begge forhold vil fjerne betydelige vækstbidrag sammenlignet med de senere år.